

IROMAG

Izdanje za odlazne studente

U OVOM BROJU

DAN DRŽAVNOSTI BIH

DAN DIJABETESA

Alma Čeho

STUDENSKI AKTIVIZAM

Elvis Šabić

NASTAVNA MOBILNOST NA SIVAS DŽUMHURIJET UNIVERZITETU

SMAGTECH EXPO

PITANJA Q&A

DAN DRŽAVNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE

by IROUNMO

Dan državnosti Bosne i Hercegovine je praznik u BiH, koji se obilježava svakog 25. novembra. Na taj dan 1943. godine, na prvom zasjedanju ZAVNOBiH-a u Mrkonjić Gradu usvojena je Rezolucija ZAVNOBiH-a, u kojoj je izražena odlučnost naroda BiH da njihova zemlja, bude zbratimljena zajednica u kojoj će biti osigurana puna ravnopravnost svih, te ravnopravnost Republike BiH unutar jugoslavenske federacije, sa historijskim granicama koje su datirale još iz vremena srednjovjekovne Bosne.

Dan Dijabetesa

14.11.

By IROUNMO

Postoji mnogo oblika dijabetesa, a dva najčešća oblika su Tip 1 i Tip 2. Tip 1* (u daljem tekstu DM1*) je autoimuni oblik dijabetesa, gdje u određenom momentu imunitet napada gušteraču i potpuno je uništava, bez mogućnosti oporavka. Može se dogoditi bilo kad, bilo kome i u bilo kojoj dobi, ali najčešće se javlja kod djece u nekoj ranijoj dobi do punoljetstva. Češće se javlja kod osoba koje imaju genetsku predispoziciju za to, ali bez ikakvih isključenja, može se dogoditi bilo kome i bilo kada. Tip 2 je bolest nastala kao posljedica nezdravog stila života, opterećenja organizma mastima, ugljikohidratima i nekretanjima. Može se vrlo dobro regulisati ukoliko se pridržava pravila. U daljem tekstu ću vam malo više pisati o našem iskustvu sa prve linije borbe s gospodinom DM1.

Novembar je mjesec u kojem se obilježava stanje organizma gdje je poremećaj u radu pankreasa (gušterače) doveo do pojave potpunog ili djelomičnog nedostatka lučenja hormona inzulina, te stvorio potrebu da se isti nadomjesti na neki drugi način. Stanje je u svijetu prepoznato kao "Dijabetes", a tu postoji još i neki ustaljeni naziv, šećer. Obično ljudi koji nose tu etiketu dijabetesa, nisu najsretniji kad im se kaže da imaju "šećer".

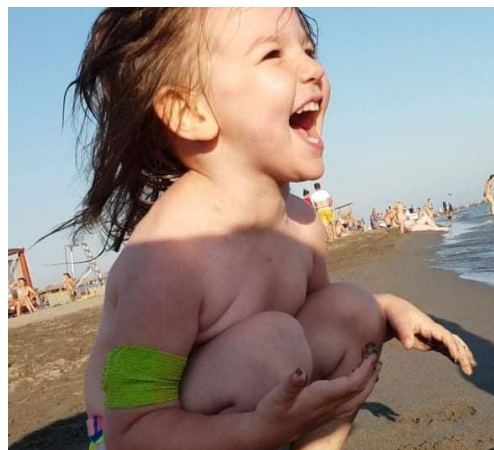

By IROUNMO

. Naša heroina je dijagnozu dobila sa 11.5 mjeseci života. Zašto heroina? Prilikom “otkrivanja” prošli smo najtežu bitku. Stanje zvano ketoacidoza se dogodilo, uprkos našim pozivima upomoć, dežurni “ljekari” to nisu detektovali kao ozbiljan poziv. Stanje je jako ozbiljno i vrlo brzo može uslijediti smrt, ukoliko se ne priključe inzulin i hidracija organizma. Sati mogu biti presudni, ako ne i minute. Nakon superherojskih moći tima ljekara koji su je preuzeli na hitan tretman, krenuli smo učiti o čemu se tu radi. Strah je bio veliki, davanje inzulina putem pena više puta dnevno je izgledalo strašno, ali ni u jednom momentu nismo klonuli niti pomislili da nešto neće biti kako treba. Preživjela je smrt! Nema ništa što nas može zaustaviti na putu ka njenom uspješnom odrastanju u jednu zdravu, sretnu i potpunu osobu.

Živjeti “na inzulinu” je donekle ograničeno. Vrlo je važno imati dobru podršku dijabetologa, posebno na samom početku. Usuđujem se reći da smo imali veliku sreću što imamo našu doktoricu, dostupnu 24 sata dnevno.

Bitno je da se unos ugljikohidrata, ali i određenih masti pokrije unosom inzulina u organizam i to je “sva” matematika. Međutim, kod malih bića, to je jedan veći izazov. Obično ljudi kad nas upoznaju po prvi put, kod heroine primijete senzor koji nosi na ruci i koji mjeri stanje šećera u organizmu 24h dnevno. Nakon odgovora da ima dijabetes, sažaljevaju je i obično kažu šteta što je uskraćena za slatkiše, slaniše i ostale peripetije. U tim trenucima, vrlo važno je upoznati osobu da ona itekako jede i slatkiše, i slaniše, i sokiće, i voće, i povrće i sve što jedu svi drugi neobično “obični” ljudi. I sažaljevanju mjesta zaista nema niti ga dozvoljavamo.

DM1 dozvoljava unos bilo kakve hrane. Inzulin ima moć pokrivanja svih ugljikohidrata i masti, ali mu je mnogo lakši posao ukoliko u organizam unesemo neke laganije opcije.

Život s DM1 je poseban, pruža jednu vrstu učenja samokontroli, disciplini, potrebama koje organizam ima, a sve u skladu sa eksternim životnim stilovima i uslovima. Nije najnježniji, ali je moguć vrlo kvalitetan život živjeti sa tim stanjem. Nema odmora, ali ima uživanja. Život s dijabetesom je praktično opisan u prošlogodišnjem videu priloženim ovdje.

Bez obzira na to da li spavaš, hodaš, vježbaš, jedeš, učiš, smiješ se, plačeš, radiš, voziš, bicikliraš, letiš, trčiš ili bilo šta, uvijek je tu, na tom svom mjestu i čeka da mu se posvetiš.

Birati nismo mogli, DM1 je došao i odlučio biti naš pratilac. Prihvatili smo ga objeručke i odlučili da ćemo ga s osmijehom nositi, skupa i hrabro, dok nas ima.

STUDENTSKI AKTIVIZAM

ELVIS ŠABIĆ

By IROUNMO

1. Možete li se ukratko predstaviti?

Zovem se Elvis Šabić. Rođen sam u Velikoj Kladuši. Imam 22 godine. Osnovnu školu sam završio u JU OŠ „25.novembar“, a srednju u JU Gimnazija Velika Kladuša. Nakon srednje sam radio 2 godine kao CNC operater u Sloveniji. Trenutno sam student na Fakultetu informacijskih tehnologija u Mostaru. U slobodnom vremenu bavim se aktivizmom, sportom, slikam za Mostar forever i za svoju stranicu elvisabic.

2. Zašto baš Fakultet informacijskih tehnologija?

Fakultet informacijskih tehnologija je najbolji fakultet u BiH kada je u pitanju IT. Profesori koji predavaju najvažnije predmete (programiranje, razvoj softvera, web razvoj i dizajn i slično) smatram jednim od najboljih jer znaju materiju predmeta i dobro prenesu znanje studentima. Uvijek su otvoreni za pitanja i uvijek objasne. FIT nije garant za dobru platu i dobar posao jer to zavisi sve od studenta do studenta, ali sa sigurnošću mogu reći da je velika prednost prijaviti se za posao sa diplomom FIT-a.

3. Od tvog dolaska u Mostar pa sve do sada, koliko stvari se u Mostaru promijenilo na bolje, zahvaljujući tvom angažmanu?

U biti nisu to velike stvari, ali za mene jesu. Za mene je najveća pobjeda jednoglasno usvajanje inicijative u Gradskom Vijeću da se svi pješački prelazi prilagode za osobe sa invaliditetom, kao i za bicikliste, vozače električnih romobila, majki sa bebama u kolicima itd. Naravno, to ne bi bilo moguće ostvariti da nije bilo sposobnih i borbenih vijećnika. Ima mnogo stvari koje sam popravio prijavljujući telefonskim pozivom nadležnima ili slanje zahtjeva za inspekciju ili direktno sudjelujući. Od toga izdvajam: čišćenje i održavanje Trimuše zajedno sa udruženjem „Zajedno za Trimušu“, stavljanje rasvjete u mojoj ulici ponovno u funkciji, pomjeranje kontejnera za otpad sa pješačkom prelaza na mjesto gdje ne smeta nikome, čišćenje šahtova na novom mostu u Centru 3 zbog čega sada nema poplava kada padne kiša, uklanjanje nepotrebnih ivičnjaka preko puta moje zgrade zbog čega je sada lakše prolaziti autom itd.

By IROUNMO

4. Kako da se studenti, ali i svi ljudi ohrabre da pokrenu promjene koje žele u društvu?

Kao što nećete ništa naučiti ako ne učite ili kao što nećete dobiti platu ako ne radite, tako ni promjene neće doći ako ne radite ništa po tom pitanju. Iskreno, pozitivno sam se iznenadio kako su nadležni reagirali brzo čim sam prijavio problem. Često to poredim i sa domaćinstvom. Ako ga ne čistite, s vremenom će se sakupljati prašina, otpad, neugodni mirisi. To se neće promijeniti dok ne ustanete i ne pospremite. Tako je i sa lokalnom zajednicom. Ako ne ustanete iz kreveta ili kafića i ne počnete „pospremati“, neće dolaziti promjene.

5. Šta je to što Mostar razlikuje od drugih bosanskohercegovačkih gradova?

Drvoredi, velika ljubav prema građevinskom objektu (Stari most), večernja ljetna druženja na platou ispod Starog mosta, toponimi za zgrade (Liftara, Milka, Meka čuna, Sisare, Zvezdare itd)

6. Koliko dugo živiš u Mostaru i kada se rodila ljubav prema ovom gradu i zbog čega?

U Mostaru živim već godinu i jedan mjesec. S vremenom je neočekivano rasla ljubav prema Mostaru. Trenutak kada sam to shvatio je bilo otprilike u junu 2021.godine kada sam proširio vidike i upoznao „onu stranu“ misleći na desnu obalu i normalne Hrvate. Posebno je utjecao historijski uspjeh Veleža na evropskom takmičenju. Ta ljubav je ojačala slikanjem za stranicu Mostar forever i otkrivanje različitih dijelova Mostara za koje garantujem da određeni broj rođenih Mostaraca ne zna.

7. I za kraj kada bi se mogli vratiti unazad, da li biste opet izabrali Mostar i zašto?

Ponovo bih izabrao Mostar, iako sam došao iz razvijene zemlje -Slovenija. Nema onog „rahatluka“ kao što ga ovdje ima. Dobri su ljudi, dobra klima, lijep je grad. Nije grad-slučaj nego su određeni ljudi slučajevi. Nadam se da će se s vremenom riješiti problemi, a ja ću dati maksimum od sebe za rješavanje problema.

SmAgTech EXPO

By IROUNMO

Dvodnevni program prvog međunarodnog sajma u regionu u oblasti informaciono komunikacionih tehnologija i poljoprivrede - SmAgTech EXPO je održan putem specijalizovane online platforme u utorak, 16.11. i srijedu 17.11.2021. godine. Sajam je okupio poljoprivredna preduzeća i srodne organizacije, predstavnike javne uprave, IT sektora i studente. Konferencijski dio je činilo pet paralelnih sesija u oblasti primjene informaciono komunikacionih tehnologija u voćarstvu, vinogradarstvu i vinarstvu, preradi hrane, agrotehnici, zaštiti biljaka i stočarstvu.

Kompanije koje su učestvovali na sajmu, pružile su mogućnost bivšim i sadašnjim studentima poljoprivrede da se upoznaju sa njihovim radom i mogućnosti obavljanja prakse, rada na zajedničkim projektima ili eventualnoj mogućnosti zapošljavanja.

Tokom dva dana svi posjetitelji su imali priliku obići štandove više od 40 preduzeća. Na sajmu su učestvovali predstavnici iz Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Srbije, Slovenije, Rumunije, Holandije, Italije, Češke Republike, SAD-a, Turske, Kine itd.

Studenti su imali priliku čuti priče uspješnih preduzetnika, ali i iskustva svojih kolega s nedavno održanih hackathona u Banja Luci, Mostaru i Nikšiću.

Sajam se organizovao u okviru Erasmus+ programa kapaciteta institucija visokog obrazovanja 'Vitalizing ICT Relevance in Agricultural Learning' (VIRAL) u oblasti saradnje sa privredom. Univerzitet "Džemal Bijedić" u Mostaru je partner na projektu, a koordinator projekta VIRAL je Univerzitet u Banja Luci.

Nastavna mobilnost na Sivas Džumhurijet Univerzitetu u Republici Turskoj

By IROUNMO

Putovanje u Centralnu Anadoliju, grad Sivas, predstavlja novo lično i akademsko iskustvo koje se, uz planirane obaveze na tamošnjem Univerzitetu, ogleda i u mome posebnom osjećaju za kulturni identitet mjesta koje sam posjetila što, nadam se, doprinosi i boljem razumijevanju vlastitog identiteta. Višestruko su značajne mogućnosti učenja, razmjene iskustva u iskorištavanju svih mogućnosti razmjene kroz Erasmus + Staff Mobility for Training u sklopu KA 107 međunarodne kreditne mobilnosti nastavnika i studenata, interinstitucijskog sporazuma između programskih i partnerskih zemalja između Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru i Sivas Cumhuriyet Universitesi (Republika Turska).

Program posjete je protekao radno i prema unaprijed utvrđenom planu. S kolegama iz Irana, Jordana i Kolumbije posjetila sam Rektorat Univerziteta, kao i Fakultet za književnost, te posebnu organizacionu jedinicu TÖMER gdje sam imala priliku predstaviti i Odsjek za turski jezik i književnost Fakulteta humanističkih nauka, te poboljšati međuinstitucionalnu saradnju s korisnim prijedlozima za unapređenje nastavnog plana i programa, kao i vannastavnih aktivnosti.

Razmjena akademskog kadra omogućava profesionalno i naučnoistraživačko iskustvo. Takvim putovanjima poboljšavamo svoja znanja i vještine, otvaramo nove vidike, između ostalog, kroz usvajanje novih sociokulturalnih saznanja, što u interkulturalnom kontekstu doprinosi boljem razumijevanju kulturalne vlastitosti.

Pitanja Q&A

By IROUNMO

2. Kako da znam da li imam pravo da studiram u inostranstvu?

Ako ste redovni student na nekom od univerziteta koji ima ugovor sa drugim univerzitetima za razmjenu studenata, možete se prijaviti za svoju razmjenu. Međutim, ako ste prva godina ili diplomirani, nemate pravo na razmjenu. Za više detalja, uvijek možete posjetiti svog IRO-a i pitati ga o svim nedoumicama koje imate.

3. Ako odem da studiram u inostranstvu, hoću li izgubiti semestar?

Službeno je dogovoreno da se predmet(i) koji će polagati u instituciji domaćinu računati unaprijed u okviru Protokola učenja, studenti ne ponavljaju nijedan predmet/semestar kada se vrate, niti gube semestar.

4. Koji nivo jezika trebam znati ?

Za Erasmus+ i Mevlana razmjenu morate steći najmanje B1 nivo na testu znanja engleskog jezika. Test se obično provodi u Uredu za međunarodne odnose na vašem matičnom univerzitetu. U slučaju da ste tokom visokog obrazovanja imali engleski jezik kao predmet, vaša ocjena bi trebala biti dovoljna.

1. Šta treba da radim kada se vratim kući?

Morate se prijaviti svom IRO-u i predati svoje dokumente o mobilnosti: ugovor o učenju sa promjenama (ako ih ima), transkript evidencije, potvrdu o pohađanju/boravaku. Osoblje IRO-a će poslati vaša dokumenta vašem fakultetu radi priznavanja.